

045. Tiende Groot Nederlands Dictee van het Davidsfonds

(auteur: Kristien Verstraete)

Finale voor de cadetten: Sportief spellen

Herinner je je 't nog? Een wolkeloze Valentijnsdag 2004. Holderdebolder trokken jullie in groten getale naar de dichtstbijzijnde voorselectieplaats, waar jullie, in ruil voor de verplichte deelnemerskaart, op de valreep nog een zitje wisten te veroveren. Met duizenden stonden jullie in 70 locaties nagelbijtend en hyperventilerend in de rij om met goochelaarsvingers deel te nemen aan die genadeloze voorselecties: de try-out, de oefenrit van het Groot Nederlands Dictee. Spellens op het scherp van de snee, pirouetteren op glad ijs... Voorwaar een survivalavontuur!

Met een Spartaanse discipline en een ongeëvenaarde wilskracht hebben jullie zich minutieus op deze uitputtingsslag voorbereid en als een duivel in een wijwatervat hebben jullie zich geweed om dit precisiewerkje tot een goed einde te brengen. Om elkaar de loef af te steken, je tegenstanders aan spaanders te hakken en je niet te laten ringeloren... Nu verraden jullie gezichtjes een mengeling van paniek en bravoure. Geen wonder, het stadium van de grijze middenmoter zijn jullie allang voorbij. Want oef! In die aartsmoeilijke opdracht slaagden jullie met brio, met als ultieme beloning: een nominatie voor een bloedstollende cadettenfinale. Voorwaar een geprivilegieerde situatie! Welkom dus op deze grand slam van de dicteesport. Even kijken wie het best slamt?

Nauwelijks te geloven dat de dicteegekte al een decennium lang als nationale sporttak gehypet wordt. Traditiegetrouw werd er weer heel wat tamtam en trammelant rond gemaakt... Geen mens dus die niet wist waar die karavaan auto's zich vanmorgen op de autoweg, kop-staartbotsingen riskerend, naartoe begaf! Vandaag wordt in deze prestigieuze taaltempel van het Vlaams Parlement een nationale finale op topniveau beslecht. Rol voor zoveel topspelers en -spelers maar alvast de rode loper uit!

Wedden dat jullie zich deze buitenissige arena bepaald anders hadden voorgesteld? Ietwat chiquer misschien? Hadden jullie niet eerder gedacht aan smyrnatapijten, pluchen of met velours beklede stoelen waarin onze ijverige politici relaxed achteroverleunen, aan staatsieportretten, kristallijnen luchters, glas-in-loodramen...? Helaas, niets daarvan! Zelfs geen tatami om er straks onzacht op terecht te komen.

Ik kaats de bal terug. Want oeps, wat zie ik? Bepaald sportief *pico bello* zijn jullie ook niet uitgedost: geen blitse fitnesssembles, smoezelige trainingspakken, coole kimono's, schreeuwerige aerodynamische sporttenuetjes... En zelfs geen isolerende Kim Clijstersfleecejes! In rood-wit natuurlijk! Dat vreesde ik al: het wordt weer een kruistocht in spijkerbroek. Op ordinaire gympjes. Met klittenbandsluiting!

Maar niet getreurd over een al dan niet sportieve outfit! Jullie zijn taalcoreyfeeën in de dop, topklasse aan de start van een felbegeerde titel, spellingspecialisten in spe die in dit kat-en-muisspelletje moeiteloos alle opgestelde valstrikken omzeilen. Met een sportieve rivaliteit spelen vandaag in alle categorieën de allersterksten, de nerds, de freaks en de bollebozen tegen elkaar. Maar alsjeblief, ga bij zoveel gevele van de weeromstuit nu niet kwakkelen!

A propos, jullie zijn de antidopingcommissie toch probleemloos gepasseerd? Inderdaad, twee colaatjes en één calorierijke chocoladereep zijn best gepermitteerd. Maar jullie zijn gewaarschuwd: wie het spel oneerlijk speelt, wordt stante pede geëlimineerd.

Wat bezielt kijkbuiskinderen van de Ketnetgeneratie en digikids anno 2004, nota bene een jubileumjaar – het Groot Nederlands Dictee blaast dit jaar welgeteld tien kaarsjes uit – om nog gefascineerd te kicken op spelling? Om in dit doldrieste dicteeavontuur een gooi te doen naar de ultieme overwinning? Ook al is zo'n finale strikt genomen topsport, een deelname eraan levert weinig lucratieve contracten op. Integendeel, op deze glibberige skateboardpiste dreig je faliekant op je bek te gaan. Maar gepusht, gecoacht, gesponsord en geruggensteund door ambitieuze ouders en dito leerkrachten is 'de nummer één' zijn natuurlijk jullie ultieme hartenwens. Wie wil niet het spellingwonder van het jaar wezen!? Een titel ongetwijfeld meer begeerd dan een selectie voor Eurosong for Kids!

Tja, mediageile kijkbuiskinderen – in het spoor van onze voorlezer een tv-carrière ambiërend – verheugen zich sowieso al op een flitsend tv-interviewtje op een of andere lokale zender... In een live-uitzending. Nee, opdringerige paparazzi hoeven jullie vooralsnog niet te vrezen. En wie weet biedt de hoofdsponsor van deze gerenommeerde dicteewedstrijd je bij het einde van deze koninginnenrit straks niet een exclusiviteitscontract aan? Natuurlijk niet vooraleer je eerst alle anderen zonder pardon in de pan hebt gehakt. Het leven zit nu eenmaal soms vol verrassende wendingen...

Of was de truc van de spectaculaire prijzenpot soms de grote attractie? Nee, geen kitscherig pronkerige bekercups of glimmende medailles, geen stelletje beyblades – nu toch al te koop voor een akkefietje – geen Victor of Oscar en zelfs niet eens een gouden schoen. Geen peperdure ballonvaarten, fitnessabonnementen, digitale fototoestellen, videospelletjes... Zelfs niet eens een felbegeerd figurantenrolletje in 'Flikken'!

Benieuwd hoe jullie olijke presentator, beroepshalve gewend aan een vleugje suspense, het nu weer flikt. Hoe hij jullie, onafgebroken een sportieve woordenbrij dumpend, met zwier door dit mijnenveld loodst... Zou hij in de gaten hebben waar in dit hindernissenparcours vol haarspeldbochten het spreekwoordelijke schoentje wringt? Als hij er zelf maar het noorden niet bij kwijtraakt!

Voor de teamspirit hoef je het al evenmin te doen. Als topsporters zijn jullie elkaars gehaaide concurrenten. Maar opgepast! Met raketten wordt niet gegooid. En bloederige slachtpartijen hoeven jullie niet te vrezen! Hoewel, de messen zijn gewet, de samoeraizwaarden geslepen, de batterijen opgeladen... Want naast de immense kick van het moment bezorgt zo'n wedstrijd je ongetwijfeld ook een soort trance-effect en dan kun je van alles verwachten. Jullie zijn dus gewaarschuwd!

Gelukkig is spellen op topniveau geen gewelddadige sport, zodat de kans op blessures doorgaans bijzonder miniem is: geen ontwrichte schouder, gescheurde wenkbrauwen, gebroken neuzen en irriterende schaafwonden. Hooguit wat hinderlijke schrijfkrimp. En zelfs het risico dat je buurman of -vrouw met voorbedachten rade én met de ballpoint venijnig naar je uithaalt, is irreëel. Dat je zoals in de wielersport bruusk van je pedalen afglijdt, een tussen-n-regel niet adequaat toepast bijvoorbeeld, behoort evenwel tot de risico's. Maar dat betekent nog niet dat je straks massaal en pardoes over elkaar heen stommelt. Wieltjeszuigers die profiterend van de knowhow van anderen zich door verraderlijke bochten slingeren, tref je hier gelukkig niet aan. Hier geldt de wet van de

jungle en is het ieder voor zich. En dat je vanaf vandaag als finalist voorgoed door de spellingmicrobe gebeten bent, kun je bezwaarlijk als een chronische blessure aanzien...

We weten het wel, bij het sporten is een zweempje ontgoocheling nooit ver weg. Maar wat als het vandaag nu eens serieus tegenvalt? Als je in deze hordeloop vol hindernissen afgepeigerd en uitgeteld, murw geslagen, krampachtig naar adem happend nauwelijks de finish bereikt? Als deze seance je terneergeslagen, verbitterd en getraumatiseerd achterlaat? Tja, dan schik je je deemoedig – vandaag heet dat sportief – in je lot. Ga straks niet de schlemiel uithangen! Ook verliezen hoort nu eenmaal bij topsport. En dat meedoen belangrijker is dan winnen mag dan wel een olympische gedachte wezen, het is evengoed een eeuwenoud cliché... Je vermeende debacle exhibitionistisch snotterend tentoonspreiden is not done. En grijp bij wijze van troost maar naar je diddle, die schreeuwlelijke knuffelmuis met reuzenvoeten.

Maar word je er nu niet hoorndol van dat je niet eens de kans krijgt om tussendoor een paar panieksms'jes te toetsen? Laat staan een kattebelletje te krabbelen! Inderdaad, veel tijd om op je luie krent te zitten niksen wordt je niet gegund. En de ingestudeerde Oya lélé danspasjes reserveren we het best voor de proclamatie zeker?

Niet te geloven, maar straks is het weer voorgoed verleden tijd: de training in je dooie eentje, de ingehouden concentratie, de competitie, het snowboarden op die venijnig geprepareerde spellingpiste, de halsbrekende toeren, de media-aandacht, het applaus... Maar ook de supportersrelletjes, het gebakkelei en gehakketak achteraf over een al dan niet correcte schrijfwijze, de kwatongen voor wie de druiven ongetwijfeld weer veel te hoog hangen en die smalend pretenderen dat zo'n woordendiarrée niet veel meer is dan een degoutante aaneenrijging van pietepeuterige gevalletjes en uitzonderingen. Kom nou, door zo'n betweterige muggenzifterij laten we ons toch niet van de wijs brengen!

Genoeg getreiterd! Genoeg geëmmerd ook over die gelijkenissen met een sportief presteren. Achter de coulissen trappelt enthousiast een professioneel legertje van wijsneuzige juryleden, reeds wekenlang op spelling gefocust, de rode pen in de aanslag om jullie kemels straks kleurrijk aan te stippen. Over enkele luttele minuten kan de heksenjacht op fouten beginnen! Stel je voor: gediskwalificeerd op verplaatsing! In het eindklassement van een finale niet bepaald een reuzeleuk vooruitzicht!

Maar als sportieve buitenbeentjes hebben jullie zich met gemak door allerlei verraderlijke spellingbochten geslingerd. Vergeet de zoete kwelling van het dictee! De paasvakantie lonkt en in bermen en bossen bloeit straks het fluitenkruid weer welig.

Bijkomende proef (voor het scheiden van eventueel ex aequo gerangschikte deelnemers)

In de oorspronkelijke opgave waren 8 gecursiveerde woorden verkeerd gespeld.

1. Vond je het cadeau dat jouw bijdehante oudtante ontvreemdde warempel terug op het commissariaat?

2. Die excentrieke grijsaard, die zijn leven lang alle gezelschap vermeed, werd in zijn riante woning meedogenloos gewurgd.

3. “Windt u zich vooral niet op”, zei de liefvallige conciërge tegen de autoritaire directeur, die aanstalten maakte om in zijn blitse cabrioetje te stappen.

4. Het lijdt geen twijfel dat de pijlers van die steiger het zullen begeven als er niet stante pede een team specialisten ingrijpt.

5. De gigantische piramiden van Egypte en de imposante terrassenbouw van Mesopotamië hebben duizenden jaren overleefd.

6. Uit het interview bleek duidelijk dat het kruidje-roer-mij-niet met die bizarre gedachtecronkels serieuze gedragsstoornissen vertoont.

7. Onlangs ondertekende België in New York de antitabaksconventie van de Wereldgezondheidsorganisatie. Dat betekent dat ons land het tabaksgebruik actief gaat bestrijden. De bevoegde minister wil dat onder meer door de accijnzen op sigaretten drastisch te verhogen.